

mr. I.W. van der Eijk, voorzitter
dr. ir. S.C.J. Worm
mr. dr. ir. M.W.D. van der Burg
mw mr. C. Witteman, secretaris

Advies ex artikel 84 Rijksoctrooiwet 1995

Nederlands octrooi **1019908**

Verzoekster : Transport Industry Development Centre (Tridec) B.V. te Son
Gemachtigde : S.C. Dack, barrister

Octrooihoudster : Floor Holding B.V. te Nijkerk
Gemachtigde : ir. P. Eveleens Maarse

1. Het geding

Verzoekster Transport Industry Development Centre B.V. (hierna “Tridec”) heeft op 10 mei 2004 een verzoekschrift met bijlagen ingediend bij het Bureau voor de Industriële Eigendom (hierna “Bureau”) met het verzoek een advies uit te brengen over de toepasselijkheid van de in artikel 75, eerste lid van de Rijksoctrooiwet 1995 (hierna “ROW 1995”) genoemde
5 nietigheidsgronden op het Nederlands octrooi 1019908.

Octrooihoudster Floor Holding B.V. (hierna “Floor”) heeft op 25 juni 2004 gebruik gemaakt van de gelegenheid om een schriftelijke reactie op het verzoekschrift in te dienen. Daarbij heeft Floor een aangepaste versie van de beschrijving, het uittreksel en de conclusies overgelegd en
10 het Bureau verzocht over deze aangepaste versie van het octrooi advies uit te brengen.

Tijdens de hoorzitting op 21 september 2004 hebben partijen hun standpunt doen bepleiten bij monde van hun respectieve gemachtigde. De gemachtigde van Tridec was daarbij vergezeld van de heer A.J. van Genugten. De gemachtigde van Floor was vergezeld van dr. B.A.J. Jansen,

octrooigemachtigde in opleiding, en de heren M. de Jong, C. Derks en R. Aardewijn. Ter zitting heeft de gemachtigde van Tridec een exemplaar van zijn pleitnota overgelegd, evenals een aantal additionele stukken. De gemachtigde van Floor heeft ter zitting een exemplaar van zijn pleitnota overgelegd.

- 5 De inhoud van de hiervoor genoemde stukken dient als hier ingelast te worden beschouwd.

2. De feiten

10 Floor is rechthebbende op Nederlands octrooi 1019908 voor een “Oplegger voor goederentransport en werkwijzen voor het variëren van het relatieve draagvermogen van een wielas”, dat voor de duur van twintig jaren is verleend op een aanvraag ingediend op 5 februari 2002.

15 Ter zitting heeft de gemachtigde van Floor verklaard dat de rechten van het octrooi zullen worden beperkt middels het depot van een akte tot gedeeltelijke afstand en wel tot de inhoud van de conclusies volgens de op 25 juni 2004 ingediende aangepaste versie van het octrooischrift. De gemachtigde van Tridec heeft daarop verklaard te kunnen instemmen met de bespreking van en advisering over het aangepaste octrooi.

20 Het octrooi in de aangepaste versie bevat 14 conclusies, waarvan een onafhankelijke inrichtingsconclusie en twee onafhankelijke werkwijzeconclusies. De onafhankelijke inrichtingsconclusie, conclusie 1, zoals ingediend op 25 juni 2004 luidt als volgt:

25 *“Oplegger voor goederentransport omvattende een gestel, een eenzijdig onder het gestel geplaatst koppelorgaan, en ten minste twee aan de overliggende zijde van het koppelorgaan onder het gestel geplaatste wielassen, waarbij de wielassen zodanig zijn verbonden met het gestel dat het relatieve draagvermogen van de afzonderlijke wielassen instelbaar is, met het kenmerk, dat de oplegger is voorzien van een gegevens verwerkende inrichting waarop ten minste één druksensor is aangesloten voor het registreren van de belasting van een wielas of van de koppeling, en dat de gegevens verwerkende inrichting is ingericht voor het automatisch ontlasten van tenminste een van de achter de voorste wielas gelegen wielassen*
30 *bij het verlagen van de gezamenlijke belasting van de wielassen.”*

De eerste onafhankelijke werkwijzeconclusie, conclusie 10, zoals ingediend op 25 juni 2004 luidt:

35 *“Werkwijze voor het regelen van het relatieve draagvermogen van ten minste twee onder een gestel van een oplegger voor goederentransport geplaatste wielassen, welke wielassen zijn gelegen aan de overliggende zijde van het gestel dan de zijde waar een koppelorgaan onder*

het gestel is gelegen, waarbij bij het overschrijden van bepaalde totale belasting van de oplegger het draagvermogen van ten minste één wielas zodanig wordt verminderd dat de virtuele ondersteuningspositie die wordt bepaald door de gezamenlijke wielassen dichter bij het koppelorgaan komt te liggen dan de virtuele ondersteuningspositie van de gezamenlijke wielassen voor het terugbrengen van het relatieve draagvermogen van ten minste één van de wielassen, met het kenmerk, dat het draagvermogen van de wielas wordt verminderd na het waarnemen van het overschrijden van de bepaalde totale belasting door ten minste één druksensor.”

De tweede onafhankelijke werkwijzeconclusie, conclusie 14, zoals ingediend op 25 juni 2004 luidt:

“Werkwijze voor het variëren van het relatieve draagvermogen van ten minste twee onder een gestel van een oplegger voor goederentransport geplaatste wielassen, welke wielassen zijn gelegen aan de overliggende zijde van het gestel dan de zijde waar een koppelorgaan onder het gestel is gelegen, waarbij bij het overschrijden van bepaalde totale belasting van de wielassen het draagvermogen van ten minste één wielas zodanig wordt vergroot dat de virtuele ondersteuningspositie die wordt bepaald door de gezamenlijke wielassen dichter bij het koppelorgaan komt te liggen dan de virtuele ondersteuningspositie van de gezamenlijke wielassen voor het vergroten van het relatieve draagvermogen van ten minste één van de wielassen, met het kenmerk, dat het draagvermogen van de wielas wordt vergroot na registratie van het overschrijden van de bepaalde totale belasting door ten minste één druksensor.”

3. De bezwaren van verzoekster

Tridec voert een aantal nietigheidsbezwaren aan, te weten gebrek aan nawerkbaarheid, toevoeging van materie, gebrek aan nieuwheid en inventiviteit en uitbreiding van de beschermingsomvang.

3.1. Nawerkbaarheid

Tridec is van mening dat het octrooi nietig is op grond van art. 75 lid 1 sub b ROW 1995 jo. art. 25 lid 1 ROW 1995, nu het octrooischrift niet een beschrijving van de uitvinding bevat die zodanig duidelijk en volledig is dat een deskundige deze uitvinding kan toepassen. Volgens verzoekster ontbreken gedetailleerde technische tekeningen of bruikbare technische specificaties over het systeem, waardoor een vakman niet in staat zou zijn om de geclaimde uitvinding toe te

passen. Door Tridec is een rapport van een deskundige ingebracht ter onderbouwing van het gebrek aan nawerkbaarheid.

3.2. Toegevoegde materie

5 Tridec is van mening dat het octrooi nietig is op grond van art. 75 lid 1 sub c ROW 1995, aangezien het onderwerp van het octrooi niet wordt gedekt door de inhoud van de ingediende aanvraag. Octrooihoudster heeft op ongeoorloofde wijze materie aan de octrooiaanvraag toegevoegd bij onder meer de bespreking van de stand van de techniek. Daarnaast zijn de wijziging van de zinsnede “draagvermogen van een wielas” in “belasting van de wielas” en de
10 toevoeging van het woord “automatisch” in conclusie 1 volgens Tridec ontoelaatbaar.

3.3. Nieuwheid en inventiviteit

Tridec is van mening dat het octrooi nietig is op grond van art. 75 lid 1 sub a ROW 1995, omdat hetgeen waarvoor octrooi is verleend niet nieuw dan wel inventief is in de zin van de artt.
15 2, 4 en 6 ROW 1995. Om dit te onderbouwen voert Tridec een groot aantal publicaties aan, waaronder een brochure van Wabco waarin een “Electronically Controlled Air Suspension”-systeem (hierna “ECAS-systeem”) voor opleggers wordt toegelicht. Deze Wabco-brochure vormt volgens verzoekster de primaire stand van de techniek voor het onderhavige octrooi. Tridec meent dat het octrooi in wezen niets meer beschrijft dan een gebruikelijk
20 luchtveringsysteem waarmee men de verschillende assen afzonderlijk kan instellen. Het ECAS-systeem is zeer flexibel en kan geheel naar wens worden ingesteld. In het door Tridec ingebrachte deskundigenrapport stelt de deskundige dat de maatregelen van de conclusies bekend zijn uit de door Tridec aangevoerde publicaties. Voorts heeft verzoekster een getuigenverklaring ingediend met betrekking tot eerder geproduceerde opleggers met een
25 asontlastsysteem, waaruit zou blijken dat de uitvinding niet inventief is.

3.4. Uitbreiding beschermingsomvang

Tenslotte meent Tridec dat op grond van art. 75 lid 1 sub d ROW 1995 de op 25 juni 2004 nieuw ingediende inrichtingsconclusies nietig zijn door weglating van de woorden “alook
30 waarop instelbare ondersteuningsmiddelen van ten minste één wielas aanstuurbaar aansluiten”, waardoor een ontoelaatbare uitbreiding van de beschermingsomvang is opgetreden.

4. Het verweer van octrooihoudster

35 Floor betwist gemotiveerd de nietigheidsbezwaren van Tridec.

4.1. Nawerkbaarheid

Floor stelt dat er voor een technisch geschoolde deskundige, zoals een hoofd tekenkamer of lid van een ontwikkelingsteam op het gebied van vrachtauto's, geen enkel probleem bestaat de in het octrooi beschreven uitvinding te implementeren. De technieken die bij de implementering van de uitvinding worden gebruikt, zijn algemeen bekend volgens octrooihoudster. De uitvinding ligt volgens Floor niet zozeer in de gebruikte technieken zelf, maar veeleer in de wijze waarop deze technieken worden gebruikt om het gewenste doel te bereiken.

4.2. Toegevoegde materie

Floor meent voorts dat de maatregelen van de op 25 juni 2004 nieuw ingediende conclusies alle terug te vinden zijn in de oorspronkelijke aanvraag. Het bezwaar van verzoekster tegen de conclusies van het verleende octrooi was ten dele terecht volgens Floor, maar octrooihoudster heeft dit ingezien en zij heeft de nieuw ingediende conclusies dienovereenkomstig gewijzigd.

15

4.3. Nieuwheid en inventiviteit

Floor stelt dat de materie van het octrooi nieuw en inventief is. Octrooihoudster meent dat de beschrijving van het ECAS-systeem in de Wabco-brochure slechts een algemene beschrijving is van een regelinrichting van een luchtveringsysteem. Het ECAS-systeem beschrijft volgens Floor slechts in algemene zin dat de aslasten bestuurbaar zijn door middel van luchtveerbalgen. Het onderhavige octrooi betreft volgens octrooihoudster meer, namelijk het beheersen van de druk op de koppeling. De uitvinding beoogt het verlagen van de druk op de koppeling tussen oplegger en trekker, bijvoorbeeld bij een gedeeltelijk beladen oplegger. Dat daarbij sensoren nabij de wielassen worden gebruikt in plaats van een druksensor die de belasting van het koppelorgaan registreert, is naar de mening van Floor inventief. Doordat de oplegger meestal van achteren af wordt gelost, is geen sensor noodzakelijk voor het meten van de druk op de koppeling. De in de Wabco-brochure beschreven "Traction help" vormt een tegenstelling met de uitvinding, omdat het de belasting op het koppelorgaan alleen vergroot. Bovendien is de tractiehulp slechts een beperkte tijd effectief, terwijl de onderhavige uitvinding geen tijdsbeperking kent. Volgens octrooihoudster zou de uitvinding relatief eenvoudig als extra functie in het ECAS-systeem te programmeren zijn. Een inrichting voor het waarnemen van overbelasting op het koppelorgaan en het vervolgens automatisch uitvoeren van correctiemaatregelen die de overbelasting tegengaan, is echter niet bekend.

4.4. Uitbreiding beschermingsomvang

35

Floor is bereid de in de nieuw ingediende conclusie 1 weggevallen zinsnede weer in te voegen in de conclusie.

5 **5. Overwegingen van het Bureau I.E.**

Er is overeenstemming met partijen dat het Bureau advies uitbrengt over het aangepaste octrooi zoals ingediend op 25 juni 2004. Octrooihoudster heeft verklaard dat de werkwijze kan worden uitgevoerd bij een oplegger die voorzien is van een ECAS-systeem, doch dat een ECAS-systeem welke geprogrammeerd is om de in het octrooi gepresenteerde werkwijze uit te voeren, niet uit de stand van de techniek bekend is. Dit impliceert dat het nieuwe en inventieve met name gelegen zou moeten zijn in de werkwijze, en derhalve zal het Bureau eerst de werkwijzeconclusies onderzoeken.

5.1. Stand van de techniek

Het Bureau is met verzoekster van oordeel dat de Wabco-brochure voor het onderhavige octrooi de meest nabije stand van de techniek vormt. Uit deze brochure zijn onder meer opleggers met gescheiden en onafhankelijke regeling van achteras(sen) en hefas(sen) bekend (zie bijvoorbeeld blz. 59 van de brochure).

Regeling van de door het koppelorgaan uitgeoefende belasting op de trekker is bekend en kan gebeuren door middel van regeling van de druk in de balg van een voorste (hef)as van de oplegger (zie bijvoorbeeld blz. 6, linker kolom, onderste alinea "Traction help"). Door verlagen van de druk in de balgen van de voorste as van een trailer wordt de belasting die de oplegger uitoefent op het koppelorgaan verhoogd. De belasting van de voorste wielas vermindert en daarbij verplaatst de virtuele ondersteuningspositie van de wielassen van de oplegger naar achteren. Als het koppelorgaan zwaarder wordt belast, dan dragen de wielassen van de oplegger gezamenlijk minder belasting. Door de extra belasting van het koppelorgaan op de trekker verbetert de tractie. De extra druk van het koppelorgaan is vrijwel altijd tijdelijk en zal weer worden weggenomen (zie bladzijde 36 van de brochure). De omgekeerde weg wordt bewandeld om de belasting op het koppelorgaan te verlagen. De belasting op het koppelorgaan wordt verkleind zodra de druk in de balgen van de voorste wielas verhoogd wordt. De belasting van de voorste wielas gaat daarmee omhoog en daarbij verplaatst de virtuele ondersteuningspositie naar voren.

5.2. Werkwijzeconclusies

Indien de vakman, bekend met tractiehulp in bovengenoemde vorm, wordt geconfronteerd met te hoge belasting op het koppelorgaan, zal deze vakman op basis van het bovenstaand bekende inzicht, de belasting van het koppelorgaan verlagen door de voorste wielas(sen) meer belasting te laten dragen, waardoor de virtuele ondersteuningspositie naar voren komt. Hoewel conclusie 5 10 niet vermeldt in welke balgen de drukverandering wordt gerealiseerd, merkt het Bureau ten overvloede op dat het de vakman direct duidelijk is dat het niet uitmaakt of de druk in de balgen van de voorste wielas(sen) wordt vergroot, dan wel de druk in de balgen van de achterste wielas(sen) wordt verkleind. Het vergroten van de belasting op de voorste wielas(sen) is belastingtechnisch identiek aan het verkleinen van de belasting op de achterste wielas(sen). In 10 beide gevallen zal de virtuele ondersteuningspositie naar voren verschuiven.

Indien bij het van achteren af ontladen van de trailer, waarbij de achterzijde steeds lichter wordt, de belasting van het koppelorgaan ongewenst groot wordt, ligt het voor de vakman voor de hand om bovenstaand inzicht voor het ontlasten van het koppelorgaan toe te passen. Dat 15 daarbij aan de voorzijde een sensor voor overschrijden van de belasting, dan wel aan de achterzijde een sensor voor onderschrijden van de belasting moet worden toegepast, ligt binnen het bereik van de vakman. Omdat het middels een sensor registreren van de belasting van de koppeling omslachtig is, hetgeen ook octrooihoudster toegeeft, ligt het voor de vakman voor de hand een wielas-druksensor toe te passen welke bij ontladen onderschrijden van een druk 20 registreert. In het licht van het voorgaande is de werkwijze van conclusie 10 naar oordeel van het Bureau niet inventief en daarmee nietig.

Uit de Wabco-brochure is het bekend, dat door een langere wielbasis de stabiliteit van de oplegger verbetert (zie blz. 6, linker kolom). Voor zover dit inzicht niet al aan de vakman 25 bekend is, zijn de maatregelen van conclusies 11 en 12 in het licht van de brochure voor de vakman voor de hand liggende uitvoeringsvormen, welke aan de werkwijze geen inventiviteit kunnen verlenen. Wegens gebrek aan inventiviteit worden de conclusies 11 en 12 nietig geacht.

Uit de Wabco-brochure zijn opleggers met drie wielassen bekend waarbij onder meer de 30 middelste wielas kan worden opgetild van de ondergrond (zie bijvoorbeeld blz. 59 van de brochure). Hierna is de maatregel van conclusie 13 eveneens voor de vakman voor de hand liggend en kan aan de werkwijze geen inventiviteit verlenen. Wegens gebrek aan inventiviteit wordt conclusie 13 nietig geacht.

De werkwijze van conclusie 14 ziet (volgens de toelichting van octrooihouder ter zitting) op bijvoorbeeld de situatie waarbij de oplegger over de hele lengte te zwaar is beladen. Ook in dit geval kan het koppelorgaan te zwaar belast zijn. De werkwijze voorkomt een te hoge belasting van het koppelorgaan.

- 5 Het Bureau is van oordeel dat de vakman, bekend met voornoemde tractiehulp, geconfronteerd met een te hoge belasting van het koppelorgaan, het koppelorgaan zal ontlasten door de voorste wielas(sen) van de oplegger meer te laten dragen, waarbij de virtuele ondersteuningspositie naar voren zal schuiven. Dat de gegevensverwerkende inrichting de verschuiving van de virtuele ondersteuningspositie pas realiseert in geval een sensor overbelasting registreert, is een voor de
- 10 vakman voor de hand liggende maatregel die hij in het licht van de probleemstelling zal toepassen. Wegens gebrek aan inventiviteit wordt conclusie 14 nietig geacht.

5.3. Inrichtingsconclusies

- De inrichting van conclusie 1 omvat een druksensor die de belasting van de koppeling registreert (als alternatief voor een druksensor die de belasting van een wielas registreert). Ter
- 15 zitting is door Floor toegegeven dat een dergelijke koppelings-druksensor moeilijk is te realiseren, ook niet is gerealiseerd en dat in de praktijk het erop neerkomt dat wielas-druksensoren worden toegepast. De beschrijving van het octrooi bevat geen aanwijzingen voor het realiseren van een druksensor voor het registreren van de belasting van de koppeling. Het
- 20 Bureau acht derhalve deze maatregel niet nawerkbaar.

- Een oplegger met de maatregelen uit de aanhef van conclusie 1 is bekend uit de Wabco-brochure (zie bijvoorbeeld de oplegger volgens blz. 59). Deze bekende oplegger is voorts voorzien van een gegevensverwerkende inrichting waarop ten minste één druksensor voor een
- 25 wielas is aangesloten en waarop instelbare ondersteuningsmiddelen van ten minste één wielas aanstuurbaar zijn aangesloten. De gegevensverwerkende inrichting van de bekende oplegger is eveneens ingericht voor het ontlasten van ten minste een van de achter de voorste wielas gelegen wielassen (bijvoorbeeld bij het uitschakelen van de tractiehulp).

- 30 Met uitzondering van de koppelings-druksensor, welke niet nawerkbaar wordt geacht, is de oplegger volgens conclusie 1 bekend uit de Wabco-brochure. Dat het automatisch ontlasten volgens de conclusie alleen geschiedt bij het verlagen van de gezamenlijke belasting van de wielassen, vormt een werkwijze-element dat hierboven reeds niet inventief werd geacht. Conclusie 1 wordt derhalve wegens gebrek aan inventiviteit door het Bureau nietig geacht.

De maatregelen uit de conclusies 2 tot en met 9 zijn bekend uit de Wabco-brochure, dan wel liggen naar de mening van het Bureau binnen het bereik van de vakman en kunnen aan de inrichting geen inventiviteit verlenen. Derhalve worden de conclusies 2 tot en met 9 naar het oordeel van het Bureau nietig geacht. Samenvoegen van materie van een of meer inrichtingsconclusies, zoals tijdens de zitting door octrooihoudster is geopperd, leidt naar het oordeel van het Bureau niet tot nieuwe, dan wel inventieve inrichtingsconclusies.

Behandeling van de overige nietigheidsargumenten kan achterwege blijven, nu het Bureau reeds op bovenstaande gronden alle conclusies nietig acht.

10

6. Advies van het Bureau

Het advies van het Bureau luidt op grond van het vorenstaande dat de door Tridec aangevoerde nietigheidsgronden dienen te leiden tot nietigverklaring van het octrooi.

Aldus gedaan op 13 december 2004 te Rijswijk door mr. I.W. van der Eijk, dr. ir. S.C.J. Worm en mr. dr. ir. M.W.D. van der Burg.

w.g. I.W. van der Eijk

w.g. mw. C. Witteman